

Dodatkowe wiadomości o Arbitrażu.

80. Do wszystkich spekulacji bankowych nie używa się w praktyce więcej nad jedno miejsce pośrednie, sposób zaś rachowania nie jest ani tak długi ani tak skomplikowany, jak podane wyżej, dla tego musimy dla uzupełnienia tej nauki przytoczyć i wyłożyć teorią rachunku w handlu powszechnie przyjętą pod tym względem. Rzecz cała najłatwiej wyjaśnić się przykładami. Bankier lub negocjant odebrawszy każdej poczty z różnych miejsc kursa wexlowe, porównywa je z kursem wexlowym miasta w którym mieszka, i zastanawia się, czyli może zrobić jakową spekulację. I tak np: Bank Polski chcąc się dowiedzieć czyliby nie mógł zrobić jakiej spekulacji na wymianie z Londynem: musi porównać kurs wexlów Warszawy z kursem wexlów w Londynie, a potem znaleźć cenę wymiany pośrednią między Warszawą i Londynem za pomocą różnych miejsc w sposób następujący:

Miejsca.	Kurs Warszawy.	Kursa Londynu.
	Cena	
Londyn .	42 zł. za 1 funt	42 zł. $\frac{1}{2}$ za 1 funt
Berlin . .	600 zp. za 100 tal.	6 Tal. 14 d. g. za 1 funt st.
Hamburg	912 zp. za 300 Mar.	335 groot za 1 ditto
Petersburg	182 zp. za 100 R.A.	23 Rub: za 1 ditto

*Wymiana pośrednia między Warszawą a Londynem.**Przez Berlin.*

1 funt st. : 6 tal. 14f24
 100 tala: : 600 zp.
 $\Rightarrow$ 1 fun. st. : x = 39,50zp.

Przez Hamburg.

1 funt : 33 sous de g.
 1 sou de gr. : 6 sous lüb
 16 sous lüb : 1 mark. b0
 300 mark. : 912 zp.

} = 1 f. : X = 37,62

Uwaga. Ten sam wypadek otrzymać można za pomocą logarytmów, umyślnie na ten cel przeznaczonych z proporcji powyższej mamy $X = \frac{600 \times 100}{6 \text{ Tal. } 14f24}$ albo:

Przez Petersburg.

1 funt : 23 Rub. As.
 100 rub. : 180 zp.
 $\Rightarrow$ 1 : X złąd
 $X = 41,40.$

log: X = log: 600 + log: 100 — log: $6\frac{1}{4}$. w tym równaniu liczba sto jest stałą. Znalazłszy logarytm na X poszukamy w tablicach i otrzymamy wypadek żądany.

WYKAZ OGÓLNY.

Wymiana bezpośrednia 42 zp. najniższa

Wymiana za pośrednic. Ber: 39 zp. 15 gr.

ditto ditto Ham: 37 zł. 18 gr. najniższa

ditto ditto Peters: 41 zp. 12 gr.

Pierwszy wniosek.

Warszawa podaje Londynowi cenę wymiany, czyli wyraz niepewny, wymiana najwyższa jest najkorzystniejszą na trasowanie, a najniższa na remesowanie. A zatem, ponieważ wymiana bezpośrednia na Londyn jest najwyższa, a za pośrednictwem Hamburga najniższa, Bank Polski powinien trasać na Londyn po cenie 42 zp. i za to przestać wexel swemu korespondentowi tamże na *Hamburg* po cenie 912 zp. za 300 marków. Tym sposobem Bank Polski odbierze najwięcej za swoją ratę na Londyn, a najmniej zapłaci za swą remesę na *Hamburg*.

Porównanie dwóch wymian Londynu i Hamburga, da poznać ilość zysku na stu wskutku naszego arbitrażu. Jakoż pierwsza z dwóch tych wymian ma się do drugiej, jak wyraz 100 do ilości szukanój. Znajdę ją więc z proporcji następującej: $42\text{zł.} : 37\text{zł.}, 62 = 100 : X = 89,57$.

Pierwszy wyraz oznacza ile otrzymujemy za 1 funt sterling wskutku naszego trassowania na Londyn. Drugi po czemu wypadnie tenże sam funt, gdy go zapłacimy za pomocą remessy na Hamburg. Liczba 100 będzie oznaczać w ogólności sumę odebraną, a 4ty wyraz musi być mniejszy na przypadek zysku,

większy na przypadek straty. W obecnym razie, zysk na stu brutto jest 10,43%. Wprawdzie zysk ten nie może być nigdy tak wysoki, w tego rodzaju spekulacjach, pochodzi to z przypuszczonych i dowolnych cen wymiany na rozmaite miejsca. Znniejsza on się jeszcze kosztami bankowymi o których wyżej.

Jeżeli Bank Polski jest dłużnikiem Londynu, natomiast odeśle wexel na Hamburg, jeżeli przeciwnie jest wierzycielem, będzie trassował bezpośrednio na to miejsce aby swą należność odebrał.

Drugie Zadanie.

Bank Polski chce zrobić spekulację na wymianie za pomocą swego korespondenta w Wiedniu. W tym celu porównywa kursa wexlowe Warszawy i Wiednia.

Miejsca.	Kurs Warszawski.	Kurs Wiedeński.
Wiedeń . .	625 zp. za 150 ZR.	610 zp. za 150 ZR.
Paryż . . .	500 zp. za 300 fr.	118 ZR. za 300 fr.
Londyn . .	42 zp. za 1 funt ste.	9 ZR. 45 kr. za 1 fu. st.
Hamburg .	912 Tal. za 300 mark.	146 tal. Wied. za 100 tal. Ha.

Tal: Wiedeń. = $1\frac{1}{2}$ ZR.

1 Rthlr Ham. = 3 m. b²

Wymiana pośrednia między Warszawą i Wiedniem.

Przez Paryż.

118 ZR. : 300 fr. }
300 fr. : 500 zp. } = 150 ZR. : X

X = 635,59 blisko:

Przez Londyn.

9 ZR. $\frac{45}{100}$: 1 funt
1 funt : 42 zp.

= 150 ZR. : X = 646,16

Przez Hamburg.

$1\frac{1}{2}$ ZR. : 1 Tal.
146 Tal. : 100 Tal. Ham. }
1 ZR. : 3 mar. } = 150 ZR. : X = 624,65.
300 mar. : 912 zp.

WYKAZ OGÓLNY.

Wymiana bezpośrednia . . . 625

Wymiana pośrednia przez Paryż 635,59

ditto ditto ditto Londyn 646,16 (*najwyższa*)ditto ditto ditto Hamburg 624,65 (*najniższa*)

Warszawa Wiedniowi podaje cenę wymiany czyli wyraz niepewny, a zatem dla niej wymiana najwyższa jest najkorzystniejszą do trasowania, a najniższa do remessowania. A że wymiana pośrednia przez Londyn jest najwyższa, a przez Hamburg najniższa, więc Bank Polski powinien kupić wexel na Londyn po cenie 42 Złp. takowy remessować Wiedniowi gdzie będzie sprzedany po 9 ZR. 45 Kr. i kazać sobie zwrócić wartość, w wexlach na Hamburg po 146 które zostaną sprzedane przez Bank Polski w Warszawie po 912 zp. Porównanie z sobą dwóch wymian pośrednich przez Hamburg i Londyn da nam poznać zysk arbitrażu na $\frac{2}{3}$. Jakoż pierwsza z tych wymian ma się do drugiej jak wyraz 100 do ilości szukanój, którą znajdzie za pomocą reguły 3ch następującój.

$$624,62 : 646,16 = 100 : X = 103,45.$$

Zyskuje zatem Bank Polski na tej spekulacji 3,45 $\frac{2}{3}$ *brutto*, od czego potrzebaby odciągnąć jeszcze wszystkie koszta. Co się znaczy; że remessując Wiedniowi za 100 złp. wexel na Londyn odbieram w zamian 103,45—a tém samém 3,45 zyskuje.

Jeżeli Bank Polski potrzebuje kapitały ściągnąć, rozpocznie swą spekulacją trasując na Hamburg, a potem będzie remessesował Wiedniowi wexel na Londyn, dla zaspokojenia *wystawionego* w Hamburgu. Lecz w tym razie będzie miał do zapłacenia jedno komissowe więcej w Hamburgu.

Porównanie między sobą dwóch wymian pośrednich Warszawy i Wiednia przez Londyn i Hamburg, da

nam poznać ilość na $\frac{8}{100}$ zysku z arbitrażowania w tej ostatniej spekulacji.

$646,16 : 624,62 = 100 : X = 95,12$.—zysk więc brutto na stu będzie 4,88. Jakoż dojść łatwo można że wystawiając wexel na Hamburg za wartość 100 zp., które Bank Polski odbiera, wyda za nie tylko 95,12 złp. kupując remesę na Londyn w celu zaspokojenia wystawionego, czyli zyskuje 4,88%.

Drugi Wniosek.

Gdyby Bank Polski niechciał spekulować na wymianie lecz po prostu był dłużnikiem albo wierzycielem swego korespondenta w Wiedniu, w pierwszym razie, remessowałby swemu wierzycielowi wexel na *Hamburg*, a wdrugim kazałby sobie remessować wexel na *Londyn*.

1. Przypuśćmy, że kursa wexlowe obu miejsc zostają téż same, tylko że wymiana bezpośrednia Wiednia w Warszawie podniosła się do 647 z 625. Ponieważ wymiana bezpośrednia przypuszczona 647 jest najwyższa, Bank Polski powinien trasować na Wiedeń po tej cenie, a w zamian posłać swemu wystawionemu wexel na Hamburg po cenie 912. Gdyby Bank Polski był dłużnikiem Wiednia naówczas zakupiłby wexel na Hamburg i takowy posłał swemu wierzycielowi. Jeżeli pierwszy byłby wierzycielem, tedy wystawiłby wexel na swego dłużnika, w obu rachach będzie miał zysk.

Metoda którą wyłożyliśmy w dwóch poprzedzających przykładach jest powszechnie używana, jako najłatwiejsza prócz tego osoby wyłącznie poświęcające się temu przedmiotowi, mianowicie buchalterowie których przeznaczeniem jest dochodzić podobnych wykazów jakie podaliśmy wyżej, ułatwiają sobie pracę swoją w rozmaity sposób. W dziele obszerniejszem

które mam zamiar na przyszłość wydać, niepomnę najmniejszego szczegółu pod tym względem. Tu zaś starałem się, obeznac czytelników z zasadami nauki i spodziewam się że to com powiedział będzie dostatecznym do nabrania wyobrażenia o jednej z najtrudniejszych części spekulacji bankowych. Pragnąc przytém nie nie pominąć, co by mogło stać się powodem do nowych objaśnień winnych gałęziach nauki handlu o których mówić dla szkół zamyslałam, winienem przystąpić do Operacji tak nazwanej par net-appoint i na tem zakończyć traktat o Wymianie i Arbitrażu.

O operacjach znanych pod nazwiskiem NET-APPOINT, czyli całkowitej wypłacie, licząc w nią wszystkie koszta za sumę wyłożoną na rachunek korespondenta.

P R Y K Ł A D I.

81. Bank Polski płaci w Warszawie na rachunek kupca Krakowskiego 10,000 zł. i chce odebrać tę sumę wraz z kosztami; trafia się, iż może wystawić wexel na swego dłużnika po cenie $2\frac{5}{8}$ straty.—Pytanie na jaką sumę ma być wydany wexel, mając wzgląd na wszystkie koszta?

Rozwiązanie.

Ponieważ wexel mający się trasować traci $2\frac{5}{8}$ i nadto Bank Polski musi potrącić sobie w wartości odebranej za tratę komissowego $\frac{1}{2}$ —wymennego $\frac{1}{8}$; stęplowego i pocztowego, co razem uczyni dajmy na to: zł. 10, a zatem summa na wexlu wyrazić się mająca powinna być większa od 10,010. Koszta czyli straty na stu wynoszą razem $2\frac{5}{8}$; co odtrąciwszy od 100 pozostanie $97\frac{3}{8}$; A zatem z proporcji następującej